

PRAVIDLA TERÉNNÍHO VÝZKUMU

Terénní cvičení z ekonomické geografie

TERÉNNÍ VÝZKUM

jedna z metod získu geografických dat

použití

- pokud není možno získat data jiným způsobem
- pokud je potřeba zpřesnit existující data (místní šetření)
- pokud je potřeba vytvořit si osobní představu o situaci v území

více možných forem terénního výzkumu

- dotazníkové šetření, rozhovory, pocitové mapy, mentální mapy, (zúčastněné) pozorování, průzkum území...

KLADY TERÉNNÍHO VÝZKUMU

- + zaměření se pouze na požadovanou oblast/oblasti
- + odpovědi na otázky v rámci tématu, které nás zajímají
- + dokumentace stavu (čehokoliv) podle našich požadavků
 - eliminace nepotřebného „šumu“
- + získání zkušenosti z území
 - každý vnímá prostor a jevy v něm jinak!
 - Google Maps/Panorama/letecké snímky **NEJSOU** plnohodnotnou náhradou!

ZÁPORY TERÉNNÍHO VÝZKUMU

- časová náročnost
 - při sběru i zpracování dat
- finanční náročnost
 - je potřeba se dopravit na místo samé
 - je potřeba zaplatit tazatele
 - je potřeba mít techniku
- personální náročnost
 - pokud se jedná o rozsáhlejší šetření, je potřeba více tazatelů či zpracovatelů výsledků
- fyzická náročnost
 - (většinou) je potřeba terén prochodit a „zažít“

RESPONDENT/KOMUNIKAČNÍ PARTNER

člověk, kterého se ptáme

není-li omezeno v zadání výzkumu, je to kdokoliv

předpokládáme, že má znalost toho, na co se ptáme

respondent má právo odmítnout zpracování svých odpovědí

- bez udání důvodu
- i po ukončení dotazníku/rozhovoru

TAZATEL

člověk, který má s sebou dotazník a má za úkol jej vyplnit podle informací respondentů

více možných způsobů

- tazatel se ptá a sám vyplňuje dotazník
- tazatel nechá vyplňovat respondentu, jen mu radí
- tazatel rozdá prázdné dotazníky a časem se vrátí pro vyplněné
- tazatel zaznamenává informace od respondentu (jde-li o rozhovor)

POZOROVATEL

člověk, který provádí pozorování nebo terénní průzkum

je vybaven potřebnými záznamovými zařízeními

- fotoaparát, kamera, diktafon, blok s psacími potřebami, „slepá mapa“, ...

je vybaven pro pohyb v terénu

- odpovídající oděv a obuv, fyzické schopnosti, ...

pozorovatel nemá primárně za úkol vyptávat se, ale může získávat informace i z neformálních rozhovorů s „kolemjdoucími“

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PRO TERÉNNÍ VÝZKUM

slušnost

- ať se děje, co se děje

trpělivost

- budou vás při žádostech o vyplnění dotazníku/pocitové mapy odmítat
- mohou to být lidé různých intelektuálních schopností
- nic vás nesmí při šetření rozhodit

reprezentativní vzhled a vystupování

dodržování zásady „Tazatel není respondent“

POSTUP PŘI TVORBĚ DOTAZNÍKU/POCITOVÉ MAPY

1. získání respondenta
 - nebude to jednoduché, vzpomeňte si na vlastní zkušenosti z brněnských ulic...
 - připravte se na častá odmítnutí
2. slušné oslovení
3. vyplnění dotazníku/mapy podle informací respondenta
 - dotazování se v případě nejasností
4. schopnost zvládnout „small talk“
 - někdy i tam bývají důležité informace
5. poděkování a rozloučení se

ZÁSADY TERÉNNÍHO VÝZKUMU

osobní bezpečnost je nade vše

- je to „jenom“ školní práce, ne otázka života a smrti
- zbytečně se nevystavujte riziku ohrožení zdraví nebo života
- hrdinství je zbytečné; zde platí „kdo uteče, vyhraje“

práce po dvojicích je bezpečnější

- pokud to povaha šetření vylučuje, alespoň se pohybujte ve dvojicích či menších skupinkách tak, abyste o sobě věděli

ZÁSADY TERÉNNÍHO VÝZKUMU

diskuse s respondenty mimo téma

- obecně se diskuse s respondenty o tématech mimo dotazník zásadně nedoporučují; zvláště jde-li o témata choulostivá či kontroverzní
- mohou se vyskytnout nářky na politiku, xenofobii, sexismus, LGBT menšiny, ..., které nebudou konvenovat s vašimi názory
- jak z toho ven? Nejlepší řešení: kývejte, myslete si svoje a snažte se diskusi ukončit
- určitě nikoho nepřesvědčujte o tom, jak je to podle vás „správně“; od toho tam nejste!

požívání alkoholu nebo návykových látek během práce není povoleno!

- jste reprezentanti VŠ a předpokládá se u vás určité vystupování
- musíte být schopni provést úkol a nedělat ostudu
- viz poučení o bezpečnosti od doc. Věžníka

ZÁSADY TERÉNNÍHO VÝZKUMU

nedotazujete stále stejné skupiny obyvatel

- s některými demografickými skupinami se budete setkávat častěji
- např. starý člověk, maminka s kočárkem, zvlující mládež, ...
- získání některých skupin bude obtížnější, ale nevyhnete se tomu
- struktura respondentů bude průběžně zadávána